Došlo 15. XII. 1932
kralj — prilog.

Poštnina plačana v gotovini. V Ljubljani, dne 15. decembra 1932. Štev 18. Letnik LXXIII. (Šol. leto. 1932/33.)

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačaje list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Živel kralj!

Prežet najgloblje ljubezni do svojega kralja, se priklanja ves narod svojemu narodnemu vladarju za rojstni dan. Ena edina želja se poraja v teh trenutkih v srcih vseh Jugoslovanov, da bi nam naš ljubljeni kralj vladal še dolga leta.

Ta želja, porojena povsem spontano, je odkritosrčna in resnična, kajti Nj. Vel. kralj Aleksander si je s svojim velikim delom in prizadevanjem v korist vsega naroda in države sam pridobil ljubezen svojega naroda. Sam se je boril za osvobojenje nas vseh izpod tujega jarma. Vodil je svojo armado pri Kumanovem do zmage nad Turki in s tem odprl pot do Kosovega polja, ki je bilo v balkanski vojni maščevano. Korakal je ramo ob rami s svojimi vojaki preko Albanije in preromal najtežjo pot Golgote srbskega naroda. Ampak ljubil je preveč svojo domovino — preveč je ljubil svoj narod, da bi obupal. »Naprej! V svobodo ali v smrt!« so bile njegove besede ob začetku prodiranja na Solunu. Ta njegov pogum je navdušil vso armado, ki je potem zlomila najhujši odpor Nemcev, Avstrijcev in Bolgarov. Naš kralj se je vračal v svojo domovino kot zmagovalec nad sovražniki, kot glasnik svobode, kot vodja vseh borcev za osvobojenje izpod tujega jarma, vrnil se je kot narodni vladar vseh Jugoslovanov.

»Naprej za boljšo bodočnost naroda,« je bilo sedaj geslo vladarja.

Začelo se je resno prizadevanje za preporod vsega naroda. Šola vrši že polnih 14 let svoje delo in Nj. Vel. kralj Aleksander kot najvišji pokrovitelj vsega prosvetnega delovanja, ni stal nikoli ob strani, marveč je vedno z dobrimi vzgledi dvigal naše šolstvo in splošno prosvetno delovanje v naši državi. Mnogo šol je bilo zidanih z njegovo pomočjo, veličasten »Dijaški dom kralja Aleksandra« v Beogradu je eden najvidnejših znakov prizadevanja našega narodnega kralja, da postane študij dostopen tudi revnejšim kmetskim otrokom. Kraljev fond za prosvetno delovanje med narodom, iz katerega prejemajo vsako 5. leto nagrade vsi oni, ki imajo posebne zasluge za prosvetno delo med narodom, je važna kraljeva ustanova, ki priča, kako visoko ceni naš vladar sistematično delo za narodno izobraževanje. Ni samo slučaj, da so ravno učitelji v veliki meri deležni nagrad iz tega fonda.

Nešteti primeri, ko je Nj. Vel. kralj dokazal, kako zelo mu je pri srcu napredek naroda, nam jasno pričajo, da želi naš narodni vladar dati svojemu narodu trden prosvetni temelj, na katerega je mogoče graditi vse ostale dobrine, ki so vsakemu narodu potrebne.

V svojem pismu učiteljstvu nas naš kralj naziva graditelje narodne duše, njegove nacionalne zavesti in kulture. Mi vemo, da nam naš kralj zaupa, da ceni naše delo in naše prizadevanje v korist naroda in podpira tudi vsa naša idealna stremljenja. Mi čutimo njegovo ljubezen do našega stanu, ki se odraža vedno v njegovi naklonjenosti do šole in prosvete sploh. Še posebna naklonjenost do učiteljstva je bila izražena v onem trenutku, ko je poveril vzgojo svojega prvega sina osnovnošolskemu učitelju.

Naš stan je dolžan svojemu kralju mnogo hvale za vsa dosedanja prizadevanja in gleda v njem pravičnega pokrovitelja za svoje delo tudi v bodoče. Obljubljamo mu ob rojstnem dnevu, da bomo tudi v bodoče med narodom verni tolmači njegovih želja. Posvetiti hočemo vse svoje moči v korist našega naroda, ker dobro vemo, da bomo doprinesli najlepša voščila svojemu kralju tedaj, ko bo ves narod preporojen gradil na trdnih prosvetnih temeljih svojo lepšo bodočnost v srečni Jugoslaviji pod vodstvom svojega narodnega kralja. Danes pa kličemo iz dna svoje duše:

Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I.!

Naj živi visoki kraljevski dom!

Enodušno odobravanje „Spomenice“ s strani učiteljstva.

JUU SRESKO DRUŠTVO V LITIJI je na svojem zborovanju 10. decembra v Ljubljani po situacijskem poročilu predsednika tov. Župančiča razpravljalo o spomenici in sprejelo soglasno naslednje: JUU sresko društvo v Litiji odobrava »Spomenico« predsedniškega zbora v Mariboru v polnem obsegu in poziva vse predstavnike JUU, da stoje še nadalje na braniku stanovskih in prosvetnih interesov v korist naroda in dobro države.

JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠOŠTANJU je na svojem zborovanju, ki se je vršilo v Velenju dne 3. decembra t. l., razpravljalo o spomenici predsedniškega zbora JUU v Mariboru. Članstvo je spomenico odobrilo in soglasno sprejelo.

JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU je na svojem zborovanju 12. novembra razpravljalo o »Spomenici« predsedniškega zbora JUU v Mariboru. S spomenico so se vsi navzoči strinjali in jo soglasno odobrili.

JUU SRESKO DRUŠTVO V CELJU je izreklo na svojem zborovanju dne 3. decembra 1932. ob navzočnosti 154 članov soglasno solidarnost k spomenici predsedniškega zbora v Mariboru.

UČITELJSTVO, ORGANIZIRANO v JUU SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE, zbrano na zborovanju v Kočevju dne 7. decembra t. l., najtopleje pozdravlja spomenico, sprejeto na zboru predsednikov sreskih društev JUU v Mariboru in izjavlja popolno zadovoljstvo in solidarnost s stališči, sprejetimi in utrjenimi v spomenici. Poziva sekcijo, da vztraja v svojem boju za dobrobit šole in učiteljstva. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Iz narodne skupščine.

DEBATA O URADNIŠKI STALNOSTI

Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo odbora za proučavanje zakonskega predloga o avtentičnem tolmačenju § 110 uradniškega zakona. Poročilo odbora je podal poslanec dr. Nikolić, ločeno mnenje pa je podal dr. Živan Lukić, član Jugoslovanskega narodnega kluba. Povod, da je vlada predložila narodnemu predstavništvu tak zakonski osnutek, je dal Državni svet, ki je na svoji splošni seji 27. in 28. aprila letos, ko se je postavil na stališče, da se morajo ministri, bani ali drugi starešine pri odločevanju o prestanku službe državnih uslužbencev prej v upravnem postopanju prepričati in ugotoviti, da obstojajo v resnici kaki razlogi za prestanek službe, navedeni v § 110 uradniškega zakona.

Za poročevalcem odbora je takoj povzel besedo pravosodni minister g. Maksimović, ki je med drugim poudarjal, da je duh in smisel uradniškega zakona tudi ta, da uradniške stalnosti ni. Celo ustava, ki je bila izdana po uradniškem zakonu, ko govori o stalnosti sodnikov, čisto jasno določa, da bodo sodniki dobili to stalnost šele po preteku petih let od dneva, ko je bila objavljena ustava. Tako tudi oni uradniki, napram katerim se je z ozirom na njihovo posebno funkcijo uveljavljalo posebno stališče, danes nimajo stalnosti. Z odlokom državnega sveta, s katerim se dopušča otvoritev administrativnih sporov proti predlogom pristojnih starešin zaradi odpusta drž. uradnikov iz službe, se v jedru kaže ta princip, da uradniške stalnosti sploh ni. S sporom, ki nastaja v zvezi s tem, se sploh vnaša v ves ta sistem kaos in nastajajo spori o vprašanjih, v katerih bi ne smeli nastajati.

Proti gornjemu zakonskemu predlogu so nastopili poslanci Josip Stažič, Miloš Dragović in dr. Živan Lukič, ki so podali izjavo v imenu Jugoslovanskega narodnega kluba, da bodo glasovali proti takemu zakonskemu predlogu, ki bo dajal ministrom in banom pooblastila, da lahko iz uradništva napravijo brezpravno rajo. Ako bi se sprejel tak zakon, se bo uradništvo korumpiralo, ker bo služilo in se klanjalo vsem ljudem od žandarja pa gori do ministra. Tako se dostikrat odpuščajo iz službe nacionalni in sposobni uradniki na podlagi čisto navadnih denunciacij. Govor niki so za to podali konkretne dokaze.

K temu zakonskemu predlogu je govoril tudi poslanec Milutinović, ki je v svojem govoru pohvalil predloženi zakonski osnutek. Svojo pohvalo je podprl z izjavo: »Zakonski predlog je dober, ker imamo tudi mi kmetje pravico, da enostavno poženemo delavca, če ne dela, kakor mora. In kdor ne dela, kakor treba, naj se ga napodi!« Izvajanja poslanca Milutinovića so izzvala v vrstah nekaterih poslancev precej ogorčene proteste. Glasovalo je 154 poslancev, za 144, proti pa 10 poslancev.

DEBATA O UČITELJSKI STANARINI

Beograd, 3. decembra, p. Po celodnevni debati je bila v skupščinskem odboru zaključena načelna razprava o občinskem zakonu.

V načelu je poslanec Prekoršek pozdravil ta zakon, ki naj naposled dovede do enotne organizacije občin, teh najnižjih in najvažnejših upravnih edinic, in tako poveže vsa dela države v skupno zajednico.

Zahteval je razbremenitev občin od poslov, ki jih morajo vršiti v prenešenem delokrogu. V kolikor pa občine morajo vršiti te posle, morajo dobiti za to delo tudi finančno podlago s tem, da se jim v ta namen odstopi gotov odstotek državnih dohodkov iz naslova vršenja poslov za državo.

V svojem nadaljnjem govoru je poslanec g. Prekoršek zahteval, naj se istočasno nujno izda tudi zakon o decentralizaciji državne uprave in ojači delokrog banovin in občin.

V svojih temeljitih izvajanjih se je nato dotaknil tudi raznih drugih perečih vprašanj in zahteval, da se razbremene občine v pogledu plačevanja stanarine in kurjave za učiteljstvo, ki ga visoko ceni kot narodnega prosvetitelja, in previsoko, da bi smelo biti v nekaki odvisnosti od milosti občinske uprave.

Ob koncu razprave je notranji minister g. Živojin Lazić reasumiral potek načelne razprave in opirajoč se zlasti na tehtna izvajanja poslancev gg. dr. Rapeta in Ivana Prekorška izrazil željo, naj bi se zakonski načrt ponovno vrnil ministrskemu svetu, da ga glede na načelna vprašanja, ki so bila sprožena, še enkrat prouči in primerno spremeni. Odbor je to sprejel, nakar je bila seja zaključena.

Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana:

K vprašanju odpisa kmetskih dolgov.

To vprašanje je danes povsod na dnevnem redu. Zakon utegne biti še pred Božičem od narodnega predstavništva izglasovan. Po tem, kakršen rok bo določen za vlaganje predlogov za znižanje odn. odpis dolgov — bo tozadevno gibanje gospodarjev bolj ali manj živahno. V prvotnem osnutku zakona je predviden razmeroma zelo kratek rok, sedaj pa se čujejo glasovi, da ta rok sploh odpade in bo prezadolženec vsak čas lahko sodišču predlagal otvoritev tozadevnega postopka. V odboru, ki obravnava ta osnutek za predložitev plenumu narodnega predstavništva, so sedaj ta rok odmerili na tri, odn. za kmete, ki so zaposleni v prekooceanskih deželah, na šest mesecev od dne, ko stopi zakon v veljavo.

Po najnovejši redakciji tega osnutka sta predvidena dva načina odpisovanja dolgov in sicer se bo kmetovalec mogel posluževati ali vsakega zase ali obeh hkrati.

Po novem načinu se izvrši znižanje dolga neglede na prezadolženost za 10 %, ako je dolžnik v zadnjih treh letih ali več kot treh letih, predno je zakon uveljavljen, plačeval obresti (s provizijo ali drugimi stranskimi stroški vred) po 16—20 % letno, odn. se mu dolg zniža za 20 %, za 35 %, za 50 %, za 70 % ali se mu črta celo vsega, ako je letne obresti plačeval po 20—24 %, po 24 do 30 %, po 30—36 %, po 36—40 % ali po več ko 40 %.

Po drugem načinu (neglede na to, če se je dotičniku znižal odn. imel znižati dolg po prvem načinu) pa se zniža ves dolg, ki je večji od 70 % prezadolženčevega nepremičnega in premičnega premoženja. Hipotekarni dolgovi na 90% odn. 80%. Ako bi skupni s 100 %), ako dogovorjene obresti (z vsemi postranskimi dodatki) ne presegajo letno 10 %, ako pa so te obresti dogovorjene na letnih 10—16 %, tedaj se ta dolg prizna samo z 90 %, ako pa take obresti presegajo 16 %, se od tega dolga prizna samo 80 %. Ako tako znižani hipotekarni dolgovi ne dosežejo 70 % višine vrednosti prezadolženčevega pre-

moženja, se najprej znižajo nezavarovani dolgovi na 90 % odn. 80 %. Ako bi skupni znesek vseh tako znižanih dolgov še vedno presegal 70 % vrednosti prezadolženčevega imetja, se ostanek nezavarovanih terjatev sorazmerno z njihovo višino zniža še za toliko, da ne presega že omenjene 70 % vrednosti imetja.

Vsi upniki, kojih terjatve niso hipotekarno zavarovane, morajo te terjatve s točno navedbo dolžnika in višine dogovorjenih obresti prijaviti pristojni davčni oblasti v roku dveh mesecev od takrat, ko stopi zakon v veljavo. Terjatve, ki ne bi bile tako priglašene, se smatrajo za poplačane.

Malo bo takih gospodarjev, ki bi se mogli dovoljno orientirati in bi sami znali vsaj vse glavno urediti ali vsaj pripraviti. Tisti, ki morejo pogrešiti kaj gotovine, se bodo zatekli k odvetnikom in specialnim pisarnam, mnogo pa jih bo, ki se bodo za pomoč in nasvete obračali na učiteljstvo. **Učiteljstvu se pri tem ne nudi samo prilika, da ljudstvu pomaga, ampak se mu nudi tudi prilika, da se pri ljudstvu uveljavi.** Zato se bom v naslednjem dotaknil še nekaterih točk k vprašanju odpisa dolgov, ki bi jih bilo učitelju dobro vedeti v pogledu njegovega pomaganja in svetovanja gospodarjem.

Sicer je v stvari danes, dokler osnutki še niso postali zakon, še bore malo znanega in ne vemo, če vlada ne bo izdala k zakonu posebnega pravilnika glede načina precenitve prezadolženčevega premoženja in utrditve njegovih dolgov, vendar je sedaj že jasno, da bodo te ugotovitve brezpogojno potrebne. Da bi sodišča sestavljala te stvari, bi bilo prezamudno in za njih prevelika obremenitev. Tudi ni verjetno, da bi jih sestavljala politična ali celo občinska oblast. Te bodo po mojem mnenju imele kvečjemu le ugotavljati in preizkušati po prezadolžencih predložene sestavke na njihovo verjetnost in pravilnost cenitve. Pač pa bo možna kontrola dolgov z obvezo upnikov, da jih morajo priglasiti davčni oblasti.

Gospodar bo potemtakem najbrž sam moral skrbeti za to, da bo obenem z vlogo, da se otvori sodni postopek za odpis dolga, predložil tudi ocenitev svojega premoženja in spisek dolgov (bilanco).

Ker pa nobeno gospodarstvo v bistvu ni tako komplicirano kakor kmetijsko, bo seveda prav malo gospodarjev, ki bi te stvari bili v stanu sodišču predložiti v takem redu, tako pregledno in popolno, da se s tem sodno postopanje ne bi po nepotrebnem otežilo in zavleklo. Treba jim bo pomoči.

Oceno premoženja bo vsekakor sestavljati po gotovem redu, t. j. popisavati vse vrednosti morda nekako po tem-le redu:

Specificirana navedba vrednosti: 1. zemljišč, 2. stavb in melioracij, 3. poljskega inventarja, 4. živine, 5. orodja in strojev, 6. prometnih dobrin, gotovine in terjatev kmetije kot obrata, 7. stranskega imetja, 8. zasebnega imetja, 9. gospodinjskega imetja, 10. zasebnih vlog in terjatev, 11. višine kmetijskih dolgov, 12. višine dolgov, ki s kmetijo niso v nobeni zvezi, 13. sumarni pregled aktiv in pasiv ter ugotovitev prezadolženosti.

Pri popisu dolgov bo zopet ločeno navajati zemljiškoknjižno zavarovane, potem prvenstvene, kakor jih bo določil zakon in privatne upnike.

Ne ve se še, bo li zakon ločil aktiva in pasiva kmetije kot obrata od aktiv in pasiv zasebnega in gospodinjskega imetja, slednjenjima odgovarjajočih odn. zaradi njih obstoječih dolgov kot kmetova aktiva in paga kot zasebnega družinskega imetja. Z ozirom na odločitev v tem pogledu bo končni rezultat glede prezadolženosti pač pod vplivom privzetja ali neprivzetja teh postavk in siva kot osebe odn. kot aktiva in pasiva kmetije kot obrata. Tudi ni gotovo, ali bo zakon ali pa na podlagi istega izdana posebno naredba ali pravilnik vseboval kake določbe o oceni poljskega inventarja. Vsekako neupoštevanje le-tega lahko vpliva na končno razmerje med aktivi in pasivi. Če se ne upošteva, bodo pasiva za toliko večja in odpis prezadolženostnega dolga ne bo pravilen, prizadeti upniki takega odpisa ne bodo hoteli priznati ter bodo mogli izpodbijati sodni sklep. Nekaj sličnega bi se moglo zgoditi pogledom jemanja v račun aktiva in pasiva zasebnega, stranskega in gospodinjskega gospodarstva, če odredbe v tem pogledu ne bodo dovolj jasne.

Važen je tudi način ocenjevanja premoženja. Zakonodajalec bo moral določiti, kake cene je jemati za podlago: ali današnje prometne, ali kak poprečck iz zadnjih let in slično.

Da bo potrebno specificirano navajanje vrednosti aktiv in višine dolga (bilanca) pregledno in v redu, je samoposebi umevno Da se olajša popis in ocenjanje, sem pripravljen pribaviti potrebne tiskovine z navodilom, ako država v tem pogledu ne bi izdala obrazcev in navodil. S tem bo učitelju kot svetovalcu in pomagalcu njegovo delo lahko, ko bo podpiral prezadolženca pri sestavi bilance, saj bo treba odgovarjati samo na predtiskana vprašanja in ne bo mogoče pozabiti nobenega potrebnega vpisa.

Če bo zakon to zahteval, bo bilanci priložiti tudi posestne in katastrske podatke, morda tudi še kaj drugega. Če bo rok za prijavo kratek, bi bilo na te možnosti že sedaj misliti.

Predlog, da sodišče na podlagi predloženih podatkov uvedi sodni postopek za odpis dolgov, bodisi iz naslova previsokih obrestnih bremen, bodisi iz naslova prezadolženosti ali iz obeh hkrati, bo treba vložiti pismeno ali pa ustno pri sodišču na zapisnik. Vse vloge so po osnutku tozadevnega zakona proste kolkovine.

Predloženo bilanco bo seveda sodišče preizkušalo in šele ono izreklo zadnjo besedo, ko bo cenitev premoženja pregledala in preizkusila ali politična ali občinska oblast, ali pa posebna za to določena in pooblaščena oseba ali pa morda celo komisija. Zato morajo vsi, ki pri sestavi bilance sodelujejo, imeti pred očmi, da je tu treba biti stvaren, resen in pošten, vendar za pravilnost in stvarnost vpisov niti dotični gospodar, niti njegov pomagalec ne bo zakonu odgovoren, če se niso zgodili nalašč, vedoma z goljufivim namenom. Taki goljufivi vpisi se utegnejo tuintam pač pripetiti, zlasti z navedbami fingiranih dolgov.

Za priprost primer vzemimo, da neki posestnik nima nobenega drugega premoženja kot samo kmetijo in tudi nobenih drugih dolgov kot samo takih, ki se tičejo kmetije. Po še ne uveljavljenem zakonskem osnutku se prezadolžencu odpiše ves dolg, ki presega 70 % vrednosti kmetovega premoženja (čuje se, da bo zakon predvideval možnost odpisa celo do 40 % vrednosti premoženja), ostali dolg pa bo moral z znižanimi obrestmi vred vračati v gotovih, po zakonu predvidenih anuitetah.

Pred par leti veliko več vredno in kredita zelo sposobno premoženje tega kmeta po današnjih prometnih cenah n. pr. znaša Din 100.000·—. Dolžan je na staro hipoteko (brutto obresti ne preko 10 %) n. pr. Din 50.000·—. Raznih drugih dolgov (gotove starosti in obresti izpod 16 %) ima n. pr. Din 38.000·—. Skupno ima vsega dolga Din 88.000·—.

Kar je dolga nad 70 % vrednost, ga je odpisati, t. j. v našem primeru vsega, kar ga je čez 70.000·— Din, torej 18.000·— Din in ima tedaj kmet v zmernih anuitetah odplačevati samo še 70.000·— Din dolga. Hipoteka ne bo prizadeta, pač pa ostali upniki.

Znan mi je primer iz življenja, kjer bo premoženje kmeta danes vredno komaj 100.000·— Din, dolga pa ima okoli 170.000·— Din. V tem primeru mu utegne biti odpisanega okoli 100.000·— Din, ostalo bo za plačevanje samo še 70.000·— Din dolga. V tem primeru bodo nekaj prizadeti celo hipotekarni upniki, ako bo zakon dovoljeval dotakljivost hipoteke v takem primeru.

Splošne vesti.

— **Odpis kmetskih dolgov.** P. n. članstvo opozarjamo, da temeljito prečita članek »K vprašanju odpisa kmetskih dolgov« v današnji številki, ker bo gotovo dobro došel!

— **Sreska učiteljska društva**, ki so že izbrala svoje poročevalce in dopisnike za stanovske liste, prosimo, da čim prej prijavijo njih imena s točnimi naslovi uredništvu Učiteljskega tovariša. Do sedaj je uredništvo prejelo imena izbranih članov le od par društev, poročila za liste pa še nobenega, dasi je bilo med tem objavljeno drugod marsikatero poročilo, ki bi ga s pridom objavili v našem stanovskem glasilu odnosno v »Prosveti«. Ob tej priliki ponovno prosimo vse sotrudnike in poročevalce, naj ne pozabljajo svojih stanovskih listov in poročajo o vsem, kar zadeva stan, šolo in narodovo prosveto.

— **Učni načrt in program za višjo narod. šolo v kraljevini Jugoslaviji.** Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 65.764 od 26. avgusta 1932. izdalo nov učni načrt za višjo narodno šolo. Po tem načrtu se je treba začasno ravnati in ga nujno potrebujejo vse narodne šole in učitelji v dravski banovini. Iz tega razloga je izšel v slovenskem jeziku v založbi Učiteljske tiskarne ter stane 8 Din. Naročila sprejema Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

ŠOLAM DOBAVLJA
RADIO APARATE
moderne za priključek na tok, priznanih in pri nas poznanih znamk kakor: EUMIG, INGELEN, KAPSCH, DE WALD, COLUMBIA, itd., itd., nadalje
APARATE NA BATERIJE
po izjemnih cenah
RADIOVAL – LJUBLJANA
Dalmatinova ulica 13, poleg hotela Štrukelj

— **Zgodovinska učna snov za III. razred osn. šol — po učnem načrtu.** V založbi Učit. tiskarne je izšla zgodovinska učna snov za III. razred osnovnih šol po učnem načrtu. — Cena knjigi je jako nizka in je samo 9 dinarjev. — **Zgodovinska učna snov za IV.** razred osn. šol po učnem načrtu izide v kratkem.

— **Zemljepisna učna snov za III. in za IV. razred osnovnih šol po učnem načrtu.** V založbi Učiteljske tiskarne izide v kratkem zemljepisna učna snov za III. in za IV. razred osnovnih šol po učnem načrtu. Vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu.

— **Učiteljska tiskarna v Ljubljani** je izdala **Staroindske pravljice** v bogato ilustrirani, 81 strani obsežni knjigi velikega formata. V knjigi je zbranih 27 staroindskih basni, bajk in pravljic, ki jih je po francoskem prevodu iz sanskrita priredil za našo mladino **Josip Suhy.** Knjiga se dobi v knjigarni Učiteljske tiskarne in stane v navadni vezavi po 38, v platneni po 42 Din.

— **Ideali vzgoje** je naslov knjižici, ki jo je napisal prof. dr. **Fr. Drtina,** poslovenil pa dr. **Dragotin Lončar.** Ta prevod je izšel prvič že leta 1901. v knjižici: »Kaj hočemo«. Bil je v kratkem času razprodan. Učiteljstvu, pa tudi staršem toplo priporočamo, da sežejo po tem delu, zlasti sedaj, ko uvajamo novo šolo. Knjižico je natiskala Učiteljska tiskarna in stane broširana 8 Din.

— **Poverjenikom P. R. K.,** ki so dobili prošnjo za pomoč od Podmladka na dekliški in deški osnovni šoli v Trbovljah II., sporočamo, da je poštninska prostost za blagovni in denarni promet med Podmladki kakor tudi med šolskimi upraviteljstvi ukinjena. Zelo neljubo nam je dejstvo, da bodo vse pošiljke, ki so jih pošte že sprejele poštnine prosto, naknadno podvržene poštnini, kar bo v veliko breme baš tistim Podmladkom, ki so nam prvi in v izdatni meri priskočili na pomoč. Vse tiste Podmladke, ki so namenjeni odzvati se naši prošnji, prosimo, da pošljejo blago po železnici, kar je mnogo ceneje. Če jim to radi oddaljenosti postaje ni mogoče, prosimo, da nabrano blago vnovčijo in nam pošljejo podporo v denarju.

Vsem dobrotnikom, ki so se nas že spomnili, pa našo najprisrčnejšo zahvalo!

Podmladek R. K. na dekliški in deški šoli Trbovlje II.

Za ženo za moje in za otroke — „Tempo“ čevlji na obroke
LJUBLJANA Gledališka 4 | Za gotovino: Šelenburgova 4 | MARIBOR Slovenska 18

— **Tovarišem — čebelarjem in vsem šolskim upraviteljstvom.** Čebelarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani vljudno prosi sledeče: Leta 1934. bo za čebelarje važno leto. Proslavili bomo 200letnico rojstva prvega svetovnega čebelarja — učitelja našega Antona Janše. Čebelarsko društvo se že sedaj pripravlja na to in je začelo zbirati razno snov in gradivo, da bo čim dostojnejše proslavilo to za slovenske čebelarje tako važno obletnico. Zaradi statističnih podatkov za slavnostno številko Čebelarja, ki bo ob tej priliki izšla ter v propagandne svrhe, potrebuje Čebelarsko društvo neobhodno med drugim tudi imena vseh čebelarjev dravske banovine. Podatki naj bi obsegali: 1) ime in priimek, 2) stan, 3) bivališče, 4) pošta, 5) koliko let čebelari — približno, 6) koliko ima kranjičev, A. Ž. panjev, drugih in katerih? Ker bi imelo društvo prevelike stroške, ako bi se pismenim potom obrnilo do posameznika, naproša tem potom vsa šolska upraviteljstva in tovariše čebelarje, da pomagajo društvu zbrati imena vseh čebelarjev. **Vpisovanje imen čebelarjev naj se vrši po šolskih okoliših.** V polo je vpisati vsakega, ki ima kaj čebel. Šolska deca bo lahko mnogo pripomogla in delo olajšala, ako bo prinesla potrebne podatke iz svojih domačih vasi. — Društvo prosi še, da blagovolijo šolska vodstva in tovariši poslati ta imenik čimprej, gotovo pa v božičnih počitnicah. —

Tajnik **Dermelj.**

— **Železniške legitimacije za civilne in vojaške upokojence, invalide in njih rodbine.** Vsi upokojenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije l. 1928. in jim bo torej potekla petletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih vrnejo do 31. t. m. finančni direkciji **odseku za računovodstvo — pokojninski referat — v Ljubljani.** Da se pa more izposlovati pravočasna izstavitev novih železniških legitimacij pri direkciji državnih železnic, naj se prošnjam priloži slika, znesek Din 10·— v gotovini in zadnji knjižni izpisek čekovne nakaznice. One železniške legitimacije pa, katerim koncem l. 1932. ne bo potekla veljavnostna doba, naj se predlože za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu **čimprej,** najkasneje pa do **20. januarja 1933.** Šele tekom leta 1933. vložene prošnje za izstavitev novih železniških legitimacij se ne bodo predlagale direkciji državnih železnic posamezno, ampak le v posameznih partijah in največ dvakrat mesečno. Take zakasnele prošnje naj se torej vlagajo pravočasno in ne šele tik pred dnevom, ko se te legitimacije že rabijo. Pri tej priliki opozarjamo tudi vse upokojence in upokojenke, naj premembe bivališč javijo vsaj do 10. vsakega meseca. Ker se po tem terminu prično že odpošiljati čekovne nakaznice podružnici poštne hranilnice. Vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojninskih zadevah naj se prilaga tudi zadnji knjižni izpisek čekovne nakaznice ali pa vsaj navede številka likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitrejše in lažje poslovanje.

Osebne zadeve.

—į **Napredovali so** v VIII. skupino: **Gostinčar Srečko,** učitelj v Dvorski vasi; **Ložar Franja,** učiteljica v Naklem; **Bertoncelj Vladimir,** učitelj v Sv. Petru pri Mariboru; **Beloglavec Vilibald,** učitelj v Serdici; **Županc Ana,** učiteljica v Leskovcu.

Učiteljski pravnik.

—§ **Napredovanja po položajnih skupinah** — potek tega vprašanja **v pojasnilo onim,** ki **urgirajo** rešitev svojih prošenj.

Opetovano smo v tem poglavju objavljali navodila, kako je postopati ob vlaganju prošenj za napredovanje po skupinah, kdaj dospe pravica do višjega položaja itd. Ker prihajajo na sekcijo skoro dnevno prošnje za intervencije glede nerešenih prošenj za napredovanja po skupinah in kakor doznavamo, tudi urgence na šolske oblasti, hočemo s tem pojasniti na podlagi izdanih razpisov kraljevske banske uprave, in dobljenih pojasnil, postopek napredovanj po skupinah po uradniškem zakonu iz leta 1931.

Glede napredovanja po skupinah določa § 49. pogoje, ki jih **»mora«** uslužbenec izpolniti, da **»more«** biti postavljen po § 48. ur. z. v višjo skupino. Omeniti je tu, da je **»mogel«** in ne **»moral«** napredovati učitelj po urad. zakonu z dne 31. julija 1923. na osnovi § 57. in razvrstitne uredbe z dne 31. oktobra 1923. v II./2. s 14 in II./1. skupino z 20 leti službe vštevne za položaj. Pred 8., 14. in 20. leti službe ni mogel priti učitelj v višjo skupino. Napredovanja po skupinah niso avtomatična, temveč popolnoma odvisna od proste presoje upravne oblasti.

Prevedba po ur. zakonu iz leta 1931. se je izvršila s 1. aprilom 1931. na podlagi skupin, v katerih se je nahajalo uradništvo dne 31. marca 1931. (§ 249.).

Ker predpisuje § 48. in 49. ur. zakona, da **»more«** biti postavljen uslužbenec na izpraznjeno mesto v višji skupini, če je prebil efektivno v prejšnji skupini določeno število let, je izpolnilo do dneva izvršitve začasne prevedbe skoro ⅓ vsega učiteljstva pogoj § 49. — Meseca junija so pričeli vlagati posamezniki prošnje za višje skupine, ki so bile predložene pristojnemu oblastvu v rešitev.

Z okrožnico IV. No. 10.642/1 z dne 17. julija 1931. je kraljevska banska uprava obvestila učiteljstvo osnovnih in meščanskih šol, da je ministrstvo vrnilo prošnje za višje skupine in odredilo, naj se ne predlagajo v rešitev, dokler ne izide zakon o sistemizaciji mest, predviden v § 46. ur. z. Ker je predložila kraljevska banska uprava meseca avgusta spiske učiteljstva za sistemizacijo mest in je bila s tem predvidena izdaja zakona po § 46. ur. z., je gotovo s tega namena izdala poziv (IV. No. 10.642/3 z dne 5. septembra 1931.) naj se ji predlože po navodilih pravilno opremljene prošnje onih učiteljev, ki so izpolnili pogoj § 49. ur. z., da jih bo mogla proučiti in pripraviti za takojšnjo predložitev ko izda ministrstvo zadevni nalog — dovolilo.

Koncem meseca septembra 1931. je sporočilo ministrstvo prosvete, da se po razpisu ministrskega sveta ne morejo vršiti v budž. letu 1931./32. nikaka napredovanja.

Da bi mogli napredovati v višje skupine tudi v tem roku vsaj oni prosilci, ki bi sicer napredovali tudi že po prejšnjem zakonu in uredbi o razvrstitvi t. j. taki, ki so imeli 8, 14 in 20 let službe, so izposlovali merodajni činitelji meseca decembra, da se smejo predložiti take prošnje. Kakor doznavamo, so bile poslane prošnje z 8., 14. in 20. leti službe meseca januarja 1932. v pristojno rešitev. Ostale prošnje z manjšo službeno dobo pa pozneje in to postopoma po višini službene dobe. Tak postopek si je osvojilo ministrstvo prosvete, ki je s svojim odlokom ON br. 38.939/32 naročilo, naj se predlože prvenstveno prošnje najstarejših prosilcev, kar je v skladu vsekakor tudi s socijalnimi principi t. j., da napredujejo najprej starejši in šele potem oni ki bi sicer tudi po prejšnjem ur. zakonu ne mogli napredovati.

Vsaka pravilno sestavljena in po pozneje izdanih razpisih (IV. No. 3071/1—32.) opremljena prošnja se predloži v pristojno rešitev in upamo, da bodo v najkrajšem času vse prošnje rešene.

Da poudarimo ponovno! Za vsak povišek po novem ur. zakonu **je merodajen le datum dekreta o napredovanju v prejšnjo položajno skupino.** Službena doba nima prav nobenega vpliva za napredovanja po ur. z. iz leta 1931.

Kdor ne napreduje navzgor, naj prijavi po vsakih 3 letih efektivne službe v skupini dospelost period. poviška, ki mu bo tudi priznan avtomatski t. j. od dneva zapadlosti.

Pripomnimo končno, da se vrše vsa napredovanja v višje skupine izjemoma, ker še ni izdan zakon o sistemizaciji službenih mest v našem resoru; — pristavljamo, da bi moral mnogi čakati vrsto let, preden bi napredoval v višjo skupino, če bi bila mesta sistemizirana, ker bi bilo treba pač čakati, da bi se mesto izpraznilo.

—§ **Važna razsodba drž. sveta glede odmere pokojnine po skupini, v kateri je bil uslužbenec na dan upokojitve.** — Na tožbo Glavne kontrole Br. 43.728/32 proti rešenju ministrstva prosvete ON br. 27.425 z dne 13. apr. 1932., s katerim je bila odrejena količina osebne pokojnine N. N. po V. skupini, je izdal drž. svet pod Br. 25.627 z dne 7. X. 1932. nastopno razsodbo:

»Pošto je proučio tužbu, osporeno rešenje i ostale akte, koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor Ministrov na tužbu poslat pismom od 2. jula 1932 g. O. n. br. 47.505 Državni svet je našao:

Po § 120. zakona o činovnicima osnov za određivanje količine lične penzije činovnika jeste plata in položajni dodatak koji su mu u času penzionisanja pripadali, dok st. 1. § 263 istog zakona normira, da državnim službenicima koji posle stupanja na snagu toga

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.